

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייט

ע"פ 8696/18

לפני: כבוד השופט ע' פוגלמן
כבוד השופטת ד' ברק-ארז
כבוד השופט ד' מינץ

המערערת: מדינת ישראל

נגד

המשיב: עדנאן מני

ערעור על פסק הדין של בית המשפט המחוזי בחיפה
(השופט א' פורת) בת"פ 63373-12-17 מיום 23.10.2018

תאריך הישיבה: ג' בניסן התשע"ט (8.4.2019)

בשם המערערת: עו"ד הדר פרנקל

בשם המשיב: עו"ד נועה מישור

בשם שירות המבחן
למבוגרים:

גב' ברכה וייס

פסק-דין

השופט ע' פוגלמן:

לפנינו ערעור המדינה על קולת העונש בגזר הדין של בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופט א' פורת) מיום 23.10.2018 שבגדרו נגזרו על המשיב 50 חודשי מאסר בפועל; 12 חודשי מאסר על תנאי בתנאים שפורטו בגזר הדין; 10 חודשי מאסר מותנה מהרשעה קודמת, אשר ירוצו במצטבר; ופיצויים בסך 15,000 ש"ח למתלוננת.

תמצית העובדות וההליכים

1. המשיב הורשע על יסוד הודאתו בעבירות של שוד בנסיבות מחמירות לפי סעיף 402(ב) לחוק העונשין התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); חבלה חמורה בנסיבות

מחמירות לפי סעיפים 333 ו-335(א)(1) לחוק העונשין; והחזקת סכין שלא למטרה כשרה לפי סעיף 186(א) לחוק זה. על פי כתב האישום המתוקן, ביום 17.12.2017 בשעה 21:10 או בסמוך לכך, בעת שהגיעה המתלוננת לבניין ביתה, הבחין בה המשיב והחליט לשדוד אותה. כשהגיעה המתלוננת לדלת דירתה ובזמן שהכניסה את המפתחות לפתח מנעול הדלת, התקרב אליה המשיב כשהוא מחזיק סכין משוננת בידו, כיוון את הסכין לעברה ואמר לה "תיק" תוך שהוא מכה אותה בזרוע שמאל ומושך את אחד התיקים שהיו תלויים על כתפה. המתלוננת הכתה בדלת דירה סמוכה בניסיון להזעיק עזרה אך לא היה מענה. המשיב הצליח לחלץ את התיק מידה וירד במדרגות לכיוון היציאה מהבניין כשהמתלוננת רצה אחריו. בפתח הבניין תפסה המתלוננת את התיק ולקחה אותו מידי המשיב. המשיב חתך את המתלוננת מספר פעמים בפניה ובידיה, תפס תיק אחר שהחזיקה המתלוננת ונמלט מהמקום. עקב מעשיו של המשיב נגרמו למתלוננת פציעות רבות, בגינן אושפזה בבית חולים במשך כשבוע וחצי, ועברה טיפולים רפואיים שכללו תפרים וניתוח בכף היד.

2. ביום 29.4.2018 הורשע המשיב לפי הודאתו בעבירות האמורות. לבית המשפט הוגש תסקיר מבחן בעניינו של המשיב, שבו תוארו בין היתר נסיבות חייו הקשות של המשיב הכוללות שימוש בסמים מגיל צעיר וניסיונות גמילה שלא צלחו. שירות המבחן עמד על כך שלמשיב עבר פלילי הכולל 12 הרשעות קודמות בעבירות אלימות, רכוש וסמים שבגינן ריצה מספר עונשי מאסר. עוד ציין שירות המבחן כי הגם שהמשיב מתקשה לקבל אחריות על האירוע מכיוון שלטענתו היה במהלכו תחת השפעת סם ואינו זוכר את מעשיו, הוא מבין את חומרתם ומגלה אמפתיה כלפי המתלוננת. עוד צוין כי על אף שמשיב הביע רצון לשנות את אורח חייו, התרשמות שירות המבחן היא כי קשריו החברתיים והמשפחתיים לצד אורח החיים העברייני והמכור שהוא מנהל משך שנים מעלים את הסיכון להישנות עבירות אלימות. על רקע כל האמור, שירות המבחן לא בא בהמלצה על טיפול בקהילה וציין כי לעמדתו הטלת ענישה הרתעתית מוחשית על המשיב בבית סוהר תחדד עבורו את חומרת מעשיו. בצד זאת המליץ שירות המבחן לבחון אפשרות לשלב את המשיב בבית סוהר בעל אוריינטציה שיקומית.

3. במסגרת הדיון בטיעונים לעונש ביום 10.7.2018, שמע בית המשפט המחוזי את עדותה של המתלוננת. המתלוננת סיפרה כי לאחר האירוע עברה ניתוח בידה וכי נכון לנקודת הזמן הנוכחית נקבעו לה 52 אחוזי נכות בגין הירידה בתפקוד היד; כי לאחר האירוע הייתה בחופשת מחלה במשך 6 חודשים שרק לאחריהם חזרה לעבוד והפגיעה בידה פוגעת בעבודתה; וכי בעקבות האירוע נשארו צלקות ניכרות על פניה, באופן שמעורר שאלות מסביבתה.

4. בגזר דין מיום 23.10.2018 קבע בית המשפט כי מתחם העונש ההולם לעבירות שבהן הורשע המשיב נע בין שלוש לשבע שנות מאסר. בית המשפט עמד על כך שהעבירות בהן הורשע המשיב הן עבירות אלימות חמורות, הפוגעות בגופו, ברכושו ובתחושת הביטחון של הפרט ועל מדיניות הענישה הנוהגת בהקשר זה, הכוללת עונשי מאסר בפועל לתקופה משמעותית. עוד עמד בית המשפט על הנזקים הרפואיים שנגרמו למתלוננת. בקביעת העונש בתוך המתחם, שקל בית המשפט לקולה את נסיבות חייו הקשות של המשיב כעולה מתסקיר שירות המבחן בעניינו. לחובתו של המשיב זקף בית המשפט את עברו הפלילי המכביד הכולל גם עבירות דומות. לפיכך, גזר בית המשפט על המשיב את העונשים המפורטים ברישה של פסק דין זה.

טענות הצדדים

5. המדינה מערערת לפנינו על קולת העונש. לטענתה, מתחם הענישה שנקבע בגזר הדין של בית המשפט המחוזי אינו הולם את הפגיעה בערכים המוגנים ואת נסיבות ביצוע העבירה, הכוללות תקיפה אכזרית של המתלוננת בשעת לילה בחדר המדרגות של ביתה, שגרמה לה לפציעות חמורות ולנכות. המדינה מדגישה כי באירוע נגרמו למתלוננת (בין היתר) צלקות ניכרות על פניה, המעוררות תגובות מסביבתה. בכל האמור לקביעת העונש בתוך המתחם, טוענת המדינה כי לא היה מקום להעמיד את עונשו של המשיב על הצד הנמוך של המתחם שנקבע, נוכח עברו הפלילי המכביד של המשיב בעבירות דומות לעניינו. עוד נטען כי נגד המשיב היה תלוי ועומד עונש מאסר מותנה בגין עניין אחר, וגם זה לא הביא להרתעתו מביצוע העבירה הנוכחית. בכל אלה יש להתחשב, כך המדינה, בגזירת עונשו של המשיב, שצריך לכלול הרחקתו מהחברה לתקופה ממושכת. לכך מוסיפה המדינה כי המשיב לא מיצה הזדמנויות קודמות להשתלב במסגרות שיקומיות וגם לכך יש ליתן משקל.

6. המשיב סומך ידיו על פסק הדין של בית המשפט המחוזי. בדיון שלפנינו טענה באת כוחו של המשיב כי בית המשפט לא חרג ממדיניות הענישה הנוהגת וכי העונש שהושת על המשיב מתאים לנסיבות חייו הקשות ולאופק השיקומי בעניינו. עוד נטען כי המשיב התחיל הליך שיקומי במהלך מאסרו הנוכחי וכי שירות המבחן הביע אמון בהליך זה.

7. מתסקיר משלים מיום 31.3.2019 שהגיש שירות המבחן לעיונו עולה כי המשיב השתלב בטיפול בהתמכרויות במאסר קודם, אך הטיפול לא צלח. צוין כי לאחר מתן גזר

הדין, ביום 23.1.2019 ביצע המשיב עבירת משמעת בה נתפס חומר חשוד כסם בתאו ולכן הופסקה עבודתו. עוד ציין שירות המבחן כי המשיב הביע רצון להשתלב בטיפול גמילה ונמצא מתאים להשתלבות בתכנית טיפולית במסגרת מאסרו הנוכחי, אך טרם התקבלה תשובה באשר למועד קבלתו.

דיון והכרעה

8. לאחר ששקלנו את טענות הצדדים, הגענו למסקנה כי דין הערעור להתקבל כך שעונש המאסר בפועל שהוטל על המשיב בגין העבירות נושא ההליך דנן יוחמר. כלל ידוע הוא כי ערכאת הערעור לא תיטה להתערב בחומרת העונש שהטילה הערכאה הדיונית, אולם עניינו של המשיב נמנה עם אותם מקרים חריגים המצדיקים התערבות כאמור (ע"פ 1178/14 מדינת ישראל נ' מיכלאשווילי, פסקה 7 (23.6.2014) (להלן: עניין מיכלאשווילי)). בפסיקת בית משפט זה תוארה לא אחת חומרתה של עבירת השוד בנסיבות מחמירות, הפוגעת בביטחוננו האישי של הפרט וברכושו, וכן בתחושת הביטחון של הציבור בכללותו, בשלומו וברווחתו (ע"פ 4125/14 חרב נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (6.1.2015); ע"פ 8205/12 דדון נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (26.12.2013)). הענישה בעבירות מעין אלו, כך נפסק, צריכה לבטא את הסלידה החברתית העמוקה מהמעשים ולשלוח מסר מרתיע "לכל מי שבוחר להשיג רווח 'קל' בדרך עבריינית תוך פגיעה באנשים תמימים הנקרים בדרכם" (ע"פ 5265/12 עמור נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (27.12.2012); עניין מיכלאשווילי, פסקה 7).

9. למרבה הצער נחשפים אנו למשרעת רחבה של עבירות שוד וההתפלגות בענישה נגזרת – בין היתר – מנסיבות כל מקרה, לרבות עוצמת האלימות שהופעלה, ועוצמת הפגיעה בנפגע העבירה. בענייננו, המשיב גרם לפגיעות חמורות בבריאותה וברווחתה של המתלוננת, שימשיכו להשפיע על מהלך חייה גם בעתיד. כתוצאה מפגיעתה באירוע, נקבעה למתלוננת נכות זמנית בידה בשיעור משמעותי של 52 אחוזים. נותנים אנו משקל לאכזריות יוצאת הדופן בדפוס האלימות ולצלקות הבולטות שנתרו על פניה של המתלוננת כפועל יוצא המזכירות לה בעל כורחה את התקיפה הקשה, ומאלצות אותה להתמודדות יומיומית עם תוצאות האירוע הקשה. להשלכות קשות אלו של העבירות שבוצעו על ידי המשיב יש להוסיף את עברו הפלילי המכביד ביותר, הכולל הרשעות בעבירות דומות ונשיאה בעונשי מאסר מאחורי סורג ובריה בגינן, אשר לדאבון הלב לא הרתיעו את המשיב מלשוב לסורו. אמנם, כפי שצוין בתסקיר המשלים, קיימים ניצנים של הליך שיקומי בעניינו של המשיב, אך מדובר בצעדים ראשוניים בלבד, ואיני סבור

שיש באלה כדי לשנות ממסקנתנו כי יש להחמיר את העונש שהושת על המשיב, זאת גם מבלי שנדרש לקבוע מסמרות בגבולות מתחם הענישה אותו קבע בית המשפט.

נוכח האמור, ערעור המדינה על קולת העונש מתקבל. בשים לב לכך שאין ערכאת הערעור נוהגת למצות את חומרת הדין, אנו מעמידים את עונש המאסר בפועל בגין העבירות נושא כתב האישום בענייננו על 62 חודשים (בניכוי ימי מעצרו של המשיב). יתר חלקי גזר הדין, לרבות הפעלת עונש מאסר בן 10 חודשים בגין הליך קודם (במצטבר), יעמדו בעינם, כך שסך כל תקופת המאסר לריצוי בפועל תועמד על 72 חודשים.

ניתן היום, י"ג בניסן התשע"ט (4.2019.18).

ש ו פ ט

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט